

De Herald

voor de

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het nadrukken van den inhoud van dit blad is verboden overeenkomstig de Wet op het Auteursrecht.

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden. Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE. Abonneementen en Advertenties aan de ADMINISTRATIE. Bureau: Warmoesstraat 98, te Amsterdam. Inzendingen, die later dan Donderdag 's namiddags te 12 uur worden ontvangen, kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Zondag 5 September 1915. N°. 1963.

Abonnementenprijs: franco aan huis, per drie maanden f. 1,20, voor België per jaar f. 3,30 bij vooruitbetaling, voor het verdere buitenland en Ned.-Indië per jaar f. 8 bij vooruitbetaling. Afzonderlijke nummers f. — 10. Abonneementen worden aangenomen door het Bureau te Amsterdam, Boekhandelaren, Postdirecteuren enz. Advertenties: van 1 tot 8 regels f. 1,20, voor elke regel meer f. — 20. Aanvragen en vernieling van liefdegaven f. — 12 per regel.

„Nederwaarts wortelen“.

Want het ontkenne, dat overgeleefd is van den huise Juda, zal wederom nederwaarts wortelen, en zal opwaarts vrucht dragen. 2 Kon. 19 : 30.

De diepgaande gedachte, dat we, om voor den hemel vrucht te dragen, juist nederwaarts ons te buigen hebben en in te wortelen in den levensbodem, dien God ons biedt, vindt haar nog inniger bevestiging in wat Jezus ons op 't harte bindt, om toch God lief te hebben met heel ons verstand, met heel ons hart, met heel onze ziel, met al onze krachten.

Het grijpt zoo aan, als Jezus als met één handslag alle geboden van Sinai wegneemt, en ze alle opsmelt en oplost in dat één alomvattende gebod, dat de liefde van ons zal uitgaan, en dat deze van ons uitgaande liefde zich voor alle dingen richt op de Fontein van ons leven, op de springader onzer levenskracht, op den Heere onzen God.

De wet van Sinai stelde den toestand, gelijk die in den zondigen mensch van menschenlijke zijde zich aandient. Wel moest ook van dit standpunt God geëerd, maar die eere zou Gode toekomen doordien de mensch Gode iets toebracht, het één om Gods wil liet en het andere om Gods wil deed, en zoo in de toewijding en in de overgifte van heel zijn leven, zijn God verheerlijkte.

Altoos de zoo verleidende gedachte, alsof de zondige mensch, hoe weinig dan ook, maar dan toch iets, Gode toe kon brengen, wat zijn naam verheerlijkte.

Vandaar de tegenslag dien het Oude Verbond aan Israël bracht, ja, als Israël Gode de volkomen wetsvolbrenging als offerande had kunnen opdragen, zoo zou 't zalige voor de ziel er vanzelf als vrucht uit zijn voortgekomen. Maar dit juist kon niet, en gebeurde ook niet. Zoals de apostel het uit den Psalm overneemt: „Er was er niet één, van wien gezegd kon worden, dat hij goed deed.“ Allen struikelden. Allen zondigden nogmaals. En het heil bleef uit. En dit enkel, omdat Israël zich bleef inbeelden, dat het dan toch in zichzelf iets goeds had, dat Gode op 't altaar kon worden toegewijd, en nog altoos in den waan leefde, alsof er in ons iets was, dat van ons uit zou gaan, en Gode zou toekomen, zijn naam tot heerlijkheid.

En dit nu juist werpt Jezus om, door allen eisch en alle gebod in dit één grondgebed saam te vatten, dat we God zullen liefhebben, kortaf gezegd met heel ons wezen, met elke levensuiting, in alle zucht en bede die van ons uitgaat.

Nu is de liefde die Gode gewijdt moet worden, niet iets wat wij Gode onzerzijds geven, om onzen God daardoor gelukkig te maken. Een moeder mint haar lieveling, omdat ze niet anders kan. En zoo ook moet het met ons wezen. Onze liefde moet naar God uitgaan, omdat onze ziel naar God dorst, gelijk het hert, dat moegejaagd ontwaamt, dorst naar de waterstroom. Wie van dorst vergaat, snelt, waar hij 't glanzend ziet, op 't water toe. Alles wat in hem is trekt, neigt, hunkert er naar. Bij heeten dorst is 't water dat den dorst lesschen zal, het één en al, waar de neiging van onze tong naar uitgaat, en alles in den dorstige voegt zich met dit trekken van 't verhemelte saam, om toch naar den beker „oud water“ zich te zien toegewezen.

En zoo nu ook moet 't met onze ziel voor God staan. In God den Heere moet voor ons 't éénig begeerlijke, het éénig aanbiddelijke, het éénig onmisbare zijn. Van God gescheiden, ontzinken we aan ons zelf. We verhongeren en verdorsten, en komen zedelijk om. Dit kan niet anders, omdat we op God zijn aangelegd; omdat we met het oog op onzen God geschapen zijn; en omdat alles in ons zoo naar Gods beeld geschapen werd, dat alleen de genade Gods ons den drang van het leven bevredigen kan. Al wat we noodig hebben is niet in ons zelf, noch ook is 't in de wereld, het is alleen in God. Raakt onze ziel van God af, dan wordt ze innerlijk ledig, dan verteert zich doelloos haar beste levenskracht, dan zinkt ze in en komt ze om. Dan hijgt ze, maar kan geen levenslucht inademen. Alles in haar verdort.

En zooals nu de verdorrende stengel zich keert naar de zon, en het hert zich keert naar den waterstroom, zoo ook moet onze ziel, om weer op te leven, om weer levenslucht in te ademen, zich vanzelf naar haar God toekeren. En dan is Hij de Fontein waaruit het levenswater haar toevloeit. En zoo ook is Hij dan de levensbodem, waarin haar wortelen moeten indringen, om uit dien levensbodem in God zich haar levenssappen in te zuigen.

Vandaar dat de ziel, die zich van haar eigen leegte en van Gods onuitputbare volheid bewust wordt, van zich zelf afziet, zich zelf varen laat, zelve nederwaarts zich buigt, en nu wortelt, inwortelt in den Goddelijken levensbodem, om daaruit het leven naar zich toe te trekken.

Hierin nu is de liefde.

Het is de belijdenis en erkenning, dat in God alleen het eenig begeerlijke is, en dat de ziel ledig en verdort in zich zelf, alleen in God vinden kan wat haar vervullen en verrijken en tot zalig leven brengen kan. Wie nu zoo door heilige liefde gedreven wordt, weet en voelt, dat alles alleen in God is, en alleen van God uitgaat wat haar vrede, vreugde en zaligheid verpanden kan. En dit nu leidt tot het nederwaarts. In mij zelve niets, dan wat te verzoeken is, en alleen in God wat begeerlijk en te zoeken is. Te zoeken niet door een uitwendig aangrijpen, maar door een innerlijken levensdrang die naar God uitgaat. En dit is dan 't wortelen. Zoals de plant niet buiten den aardbodem, en de vlinder niet buiten de lucht, en de visch niet buiten het water kan, zoo ook moet onze ziel geen dag en geen uur buiten God kunnen. God zoeken, omdat alleen in God het heilige, het heerlijke, het de ziel verrijkende is. Naar God uitgaan met een liefde die niet af laat, met een liefde die niet bij ons leven bijkomt, maar waar ons leven in opgaat. Liefhebben, God liefhebben met heel ons hart, met heel onze ziel, met heel ons verstand, met alle krachten, zoodat de wortelen zelve van ons leven in 't leven Gods beklemd en bevangen liggen.

Altoos weer de twee heilige aandriften saam. Onze hoogmoed, de inbeelding van ons eigen ik, het uit ons zelf iets willen, moet er onder. Opnieuw moet ons ik telkens weer nederwaarts, tot er niets van onzen eigenwaan overblijft, en dan eerst zullen we volop leven, en rijk en volzalig leven indrinken, door diep en breed de wortelen zelf van ons aanzijn in den bodem van de Genade Gods uit te slaan. Uit nood, uit drang, uit zielsbehoefte, maar dan ook omdat we 't zelf ten slotte niet anders willen. God zoeken door de wortelen zelf van ons leven, omdat onze ziel, op 't diepst opgevat, God en God alleen zoekt en lief heeft.

Dr. A. K.

Voor Kootwijk's scholen.

In hartelijken dank ontvangen van den Heer E. v. L. te Haarlem f. 25.

Da. J. H. HOUTZAGERS, voorzitter. Kootwijk.

Officiële Berichten.

AGENDUM van de algemeene vergadering der Vereniging van Predikanten van de Gereformeerde Kerken in Nederland, te houden Dinsdag 21 en Woensdag 22 September 1915, in het gebouw voor Kunsten en Wetenschappen, Mariaplaats 24, Utrecht.

Dinsdag 21 September '15.

1. Opening door den voorzitter 's namiddags één ure.
2. Toespraak van den voorzitter.
3. Onderwerp: De belangrijkheid van den dienst des Woords vooral in onzen tijd.
4. Verslag van den secretaris.
5. Verslag van den penningmeester.
6. Aanwijzing van een commissie tot het nazien der rekening van ontvangst en uitgaf des penningmeesters.
7. Verkiezing van leden der Redactie van het Gereformeerd Theologisch Tijdschrift.
8. Referaat van Ds. W. Bouwman van Hallum.
9. Onderwerp: Volkskerk en vrije kerk.
10. Pauze van half vijf tot zeven ure.
11. Referaat van Prof. Dr. F. W. Grosheide van Amsterdam.
12. Onderwerp: Schriftcritiek.
13. Referaat van Ds. T. J. Hagen, Veldpred.
14. Divisie, Arnhem.
15. Onderwerp: De geestelijke verzorging van onze militairen.
16. Sluiting 's avonds te tien ure.

Woensdag 22 September '15.

1. Opening 's morgens te negen ure.
 2. Referaat van Ds. E. C. B. van Herwerden van Rhoon.
 3. Onderwerp: Een exegetisch-practische studie over 2 Petri 3: 18a.
 4. Pauze van twaalf tot één ure.
 5. Referaat van Ds. G. Elzenga van Kampen.
 6. Onderwerp: Practische opmerkingen over de catechisatie.
 7. Sluiting te vier ure.
- Het bestuur heeft de eer hierbij de volgende mededeelingen te voegen:
1. Na elk referaat zal zoo ruim mogelijk gelegenheid voor discussie worden gegeven.

20. Wanneer na een referaat en de daarop gevolgde bespreking nog tijd beschikbaar is vóór het vastgestelde sluitingsuur, zal het bestuur na korte toelichting in bespreking brengen de volgende onderwerpen:

Vermakelijkheden met een liefdadig doel. Het gevaar van tolerantie. Het stelselmatig voorbijgaan van oudere predikanten bij de beroeping. Wie der leden lust gevoelt, van een dezer onderwerpen, zoo noodig, een zeer korte toelichting te geven, meldt dit vóór 15 September aan den secretaris van het bestuur.

Stelt iemand zich beschikbaar voor zulk een toelichting over een ander onderwerp, aan hetzelfde adres wordt daarvan bericht ingewacht. Deze toelichting moet zeer kort zijn, om den beschikbaren tijd en omdat zij slechts dienen moet om de bespreking aan den gang te brengen.

Komen geen aanbiedingen in, dan zal c. q. een der Bestuursleden een korte inleiding van een onderwerp geven.

30. Des namiddags te vijf ure zal er Dinsdag 31 Sept. gelegenheid zijn om in het Gebouw aan een gemeenschappelijke maaltijd deel te nemen tegen betaling van f. 1,50 per persoon. Wie daarvan wenscht gebruik te maken, meldt dit den secretaris vóór Zondag 19 September.

Bij voldoende deelname kan dit ook na de Woensdagvergadering geschieden. Voor deelname hieraan kan men zich Dinsdag tevoren bij den secretaris aanmelden.

40. Het Bestuur herinnert aan de artt. 2 en 5 der statuten:

Leden der vereniging kunnen zijn: predikanten en emeriti-predikanten van een van de Gereformeerde kerken.

Als begunstigers der Vereniging kunnen toetreden allen die lid zijn van een van de Gereformeerde kerken.

VELDPREDIKING.

Verleende hulp in de maanden Juli—Aug. 1915.

De Kerk te Tilburg werd bijgestaan door:

- 4 Juli. Ds. Drenth, van Wolfheze; Ds. Dekker, van Kollum; Ds. Mulder, van Gorinchem.
- 11 „ Ds. Binnema, van Arum; Ds. Klaarhamer, van Wommels; Dr. Aalders van Ermelo.
- 18 „ Ds. Koopmans, van Sneek; Ds. Krüger, van Maarssen; Ds. v. 't Sant, van Voorthuizen.
- 25 „ Ds. Zijlstra, van Hoogeveen; Ds. van Goor, van Groningen; Dr. Janssens, van Witmarsum.
- 1 Aug. Ds. Beukema, van Stadsnusselkanaal; Ds. Bos, van Zuidwolde; Ds. Boersma, van Lutter; Ds. Huisman, van Anjum.
- 8 „ Ds. Boersma, van Buzum; Ds. Beukema, van Schettens; Ds. de Jonge, van Bunschoten.
- 15 „ Ds. Impeta, van Avereest; Ds. Schouten, van Hoofddorp; Ds. Berghuis, van N. Buinen.
- 22 „ Ds. Faber, van Ee; Ds. Kuiper, van Delft; Ds. Postema, van Belien.
- 29 „ Ds. Jansen, van Barum; Ds. Gommer, van Aalten; Ds. Dijkstra, van Lioessens.

De Kerk te Eindhoven door:

- 4 Juli. Ds. Kreijl, van Huizum.
- 11 „ Ds. Gisp, van Alphen.
- 18 „ Ds. v. Binsbergen, van Loosduinen.
- 25 „ Ds. Warmenhoven, van Aarlanderveen.
- 1 Aug. Prop. v. Vollenhoven, van Amsterdam.
- 8 „ Ds. Stadig, van Ezinge.
- 15 „ Ds. Noordhof, van Lippenuizen.
- 22 „ Ds. v. Dijk, van Wierum.

De Kerk te Breda door:

- 11 Juli. Oef. v. Opstal, van Vliedder.
- 1 Aug. Ds. Middeldorp, van Nijkerk.
- 8 „ Ds. v. Arkel, van Soest; Ds. Hummel, van Haarlemmermeer.
- 29 „ Ds. Donner, van Breda.

De Kerken te Helvoetsluis en te N. Helvoet door:

- 4 Juli. Ds. Smeding, van Nijmegen.
- 11 „ Ds. Kamper, van Oldebroek.
- 18 „ Ds. Staal, van Colijnsplaat.
- 25 „ Ds. Trenning, van Olst.
- 1 Aug. Ds. Drost, van De Bildt.
- 8 „ Ds. Sap, van Gouda.

Deze daanbaar aanvaarde bijstand stelde wederom in staat hulp in de veldprediking te verleen in tal van plaatsen. Helaas, op 29 Augustus kwamen we reeds 2 predikanten te kort; terwijl voor de komende weken een spoedige opgave van de bereidvaardige Kerken en predikanten zeer dringend noodig is.

De Kerken gelieven deze opgaven te adresseren aan den Secretaris Ds. A. H. van Minnen te 's Gravenhage, en niet aan ondergeteekende, die zich belast heeft met de nadere regeling der plaatsing.

Namens Deputaten der Generale Synode ad hoc, T. GERBER.

's-Bosch, 1 Sept. 1915.

Buitenland.

Duitschland. Een wondeplek aangewezen.

Ons werd een blaadje, geschreven door Pastor Prietsch, toegezonden waaruit blijkt dat er in Duitschland mannen gevonden worden die op de wondeplekken van den volksleven ook in de oorlogstijden den vinger weten te leggen. Daarin lezen wij o.a.: „Voorwaarts met God, die met ons zijn zal, gelijk Hij met onze vaderen was.“, zoo sprak de keizer van Duitschland bij het uitbreken van den oorlog. Dat was een manlijk woord in een zwaar oogenblik. „Ja, God met ons“, dat bespeurde, wij in de eerste weken van den oorlog, van de overwinning.

En nu dit langzame voorwaartsaan. Waarheen ligt dit? Wij zijn niet in het krijgsgewoel; wij zijn niet in de kwartieren van den veldheer. Wij zien niet duidelijk, waar het aan het front aan hapert.

Doch dit zien wij klaar: in Duitschland zelf zijn nog vreesselijke wonden! Die staan op ontzettende wijze in den weg! Wanneer deze niet weggenomen worden, kan God ons niet blijvend zegenen, ook niet door machtige overwinningen op den buitenlandschen vijand.

Het gaat er dus om, de overwinning te behalen op het terrein, dat het meest ons nabij is; den strijd te strijden; met God voorwaarts te gaan! Waar moeten wij dan in eerste plaats aanvalfen?

Laat ons lezen wat de S. E. A. bericht. Toen

De leden hebben op de vergadering keurstem. De begunstigers, die ouderling of diaken zijn, hebben adviserende stem.

De vergadering is verder toegankelijk voor al de leden van de Gereformeerde kerken die geen begunstigers zijn, tegen een entree van 50 cent.

5e. Voor zover de onderwerpen daarvoor in aanmerking kwamen, is aan de referenten gevraagd in eenige stellingen hun betoog te willen samenvatten. Bij het gereedmaken van het agendum konden de Broeders daaraan nog niet voldoen. Zoo mogelijk zullen die stellingen door de Pers worden bekend gemaakt.

Het Bestuur:

L. LINDEROOM, Voorzitter.
J. G. KUNST, Secretaris.
F. KRAMER, Penningmeester.
J. VONK, Algem. Secundus.
S. HUISMAN.

Addendum.

Ds. G. Elzenga stelt zich voor, in zijn referaat over de catechisatie dezen gedachtengang te volgen:

1. Aard en doel.
2. Verband met huis- en schoolonderwijs.
3. Roeping van den D. d. W. en van de kerkeraden in dezen.
4. De leeftijd der catechisanten.
5. Het verbond Gods uitgangspunt.
6. Leerstof en leerboek.
7. Methode van catechiseren.
8. Zoo geregeld mogelijk en door den predikant zelf.
9. Maatregelen tegen verzuim.
10. Gemengde catechisaties? Grootte of kleine? Een uur per week? Loon en straf?
11. Belijdenis-catechisatie en bidmaten-catechisatie.
12. Verbetering van de lokalen.
13. Vereischten van den catecheet en roeping der catechisanten.

kinderen het leven te schenken! En zulke voorbeelden zijn er meer.

Deze dingen moeten in het openbaar genoemd worden, opdat ieder wete hoe het onder ons volk gesteld is.

Men wil in deze dagen van Duitschlands grootheid en onoverwinnelijkheid hooren.

Hij die anders spreekt, wordt voor „vaterlandlos“ geschilderd. Neen, de vaderlandslievende Duitse pers roept tot het volk: bedwingt u! Gij verspeelt de zekere overwinning door wezedelijke tuchteloosheid. Aan het front vergieten de strijders hun bloed en lijden zwaar. Wilt gij achter het front uwe lusten bot vieren? Er is een sterk, kuisch Duitschland. Tot dit roept de Vaderlandsche pers: strijd tegen de schamteloozen, opdat de offere dezer dagen niet vergeefsch zijn en de vreugde der terugkeerenden niet bitter vergald worde.

Men verneemt dat in dezen oorlogstijd de straten der ontucht sterker bezocht worden dan in vredetijd. En daarop zou God zijn zegen geven! Maar dit kan toch niet.

Zoo gaat dit tractaatje voort, om op te wekken tot den strijd tegen de ontucht. Men kan de bedenking laten gelden, dat de strijd aangebonden wordt tegen het zondigen tegen het 7de gebod, maar niet te ontkennen is, dat deze zonde in dezen oorlogstijd op ontzettende wijze, ook in Duitschland, verwoestingen aanricht.

Frankrijk. Uit de synode der Gereformeerde Kerken.

De Union nationale des Eglises reformees de France hield den 1sten en 2den Juni te Crest hare synode. Volgens het verslag van den predikant J. Pfender werden 180 predikanten der Unie tot den krijgsdienst geroepen. Onderscheidene hunner zijn reeds in den oorlog gevallen of gewond. Zij werden vervangen door predikanten van genaburde kerken, die buitendien in de hospitalen hadden dienst te doen, maar ook door hunne vrouwen, die Godsdienst-oefeningen en begrafenissen leidden. Bovendien werd ook veel werk gedaan door predikanten, die hun emeritaat verkregen en door gemeentelieden. Van de medewerking der laatste wordt nog veel verwacht. In de gemeenten, die met hare leden welke in het leger werden ingelijfd, steeds voeling bleven houden, ontstond na de beweging der eerste dagen van den oorlog wel geen groote opwekking, maar toch werden teekenen van opleving van het godsdienstig leven opgemerkt. De Theologische faculteit van Montauban begon hare lessen in November l. l. met 14 studenten, er bleven er slechts 4 van over, voor welke de colleges werden voortgezet.

Toen Parijs door de Duitschers bedreigd werd, was de financiële toestand een tijdlang moeilijk. Toch konden de predikantscontracten in 1914 uitbetaald worden; in 1915 geschiedde dit met zeker voorbehoud. De synode besloot buiten de gewone bijdragen een oorlogsbijdrage te vragen van een vijfde der tot hiertoe betaalde bijdragen. De gemeente van Castris had reeds 6000 in plaats van 3000 francs, die van Macamad 22,000 in plaats van 7000 francs gegeven.

Door den predikant Pannier werd voorgesteld, de herdenking van de reformatie van 1 November op 26 Mei te brengen, ter herinnering aan de eerste Synode der Gereformeerde Kerken van Frankrijk, te Parijs op 26 Mei 1559 gehouden. Op deze manier zou men dan te kennen geven, dat de Franse kerken meer betrekking gevoelen op de reformatie van Calvijn, dan op die van Luther. Na een breedvoerige bespreking werd de volgende resolutie eenstemmig aangenomen:

„De Synode heeft kennis genomen van het voorstel van den predikant Pannier om den datum van de herdenking der reformatie te veranderen, omdat die welke tot hiertoe gebruikelijk was, aan het werk van Luther verbonden is. Zij meent echter — in aanmerking nemend dat geen Protestantisch Franschman er aan denken kan, ook maar een deel van de glorie-rijke erfenis der Reformatie prijs te geven, op het oogenblik, waarop ons hart hoopt onze Lutherse landslieden van den Elzas weder in het Vaderland op te nemen, — het onderzoek van het vraagstuk naar later te moeten verschuiven.“

GEMENGD NIEUWS

Billy Sunday nagebootst. Van het optreden van Billy Sunday in N.-Amerika deelden we het een en ander mede. Er is nu ook een Billy Sunday in Japan opgetaan. De evangelist H. S. Kimura, Japanner van geboorte, die gestudeerd heeft in Moody Institute te Chicago en predikant is van de Church of Christ in Japan, komt er openlijk voor uit, dat hij in zijn werk en methode Billy Sunday volgt. Eerst stelde hij zich Dwight L. Moody tot voorbeeld, daarna hoorde hij van Billy om aanstands besloot hij dezen evangelist te bestudeeren en zijn werkwijze over te nemen. Daartoe begaf hij zich naar Amerika, volgde het optreden van Billy van Denver naar Des Moines en hoorde hem gedurende drie weken prediken. Te Tokio wederkeerd, liet hij een groote tent bouwen in de nabijheid van de gouvernementsegebouwen, en vindt nu hoe langzamer na meer ingang bij de bevolking. Er zijn er die het optreden van Billy Sunday en dat van Kimura hebben nagegaan en moesten getuigen, dat de Japanner er in slaagde Billy Sunday volkomen na te bootsen. Hij vliegt ook over het platform, gestileerd wild, wringt zich in allerlei bochten, schreeuwt de beschuldigingen en aanklachten in de oren zijner hoorders en doet de roepstem van het Evangelie met kracht hooren. De Japanse taal leent er zich niet toe, soveel platheden ten gehore te brengen als Sunday, maar dat is in het voordeel van Kimura. Zijn bekeerlingen komen ook naar voren om hem de hand te drukken. Laat ons hopen dat in Japan ook door den arbeid van Kimura Gods

Koninkrijk komt, al zijn de middelen die hij gebruikt, de onze niet.

Verbod Neo-Malthusiaanse propaganda. Wat in vredetijd dikwerf, maar tevergeefs, van de overheid verzocht is door hen die warme volkshartelijkheid, heeft de oorlogstoestand in Duitsland tot stand gebracht. Het plaatsvervangend general-commando van het 2de Beiersche legercorps te Würzburg heeft het volgende bekend gemaakt: Het is verboden behandeling van geslachtsziekten aan te kondigen door personen die daarvoor de bevoegdheid van de overheid niet verkrijgen, evenals de behandeling dier ziekten door zulke personen. Ook is verboden afrijdmiddelen, zij het ook bedekt, aan te prijzen en te verkoopen. Daarbij mag niemand Neo-Malthusiaanse middelen ten verkoop bieden, aanprijzen of uitstellen. Eveneens mogen deze middelen niet door agenten aan de huizen verhandeld worden. Dit is alleen een zegen, dien de oorlog aan het Duitse volk gebracht heeft, evenals het alcohol-verbod in Rusland de Russische natie ten goede gekomen is.

Uitwerking van het drankverbod in Rusland. Tegenover de bewering van sommigen dat het drankverbod in Rusland tot zoveel onduidelijkheid aanleiding geeft, dat van de zegenrijke werking weinig is te bemerken, staat het getuigenis eener Christelijke vrouw uit St. Petersburg, Mevr. Yasnovskij, die zich aldus laat hooren:

«De gevangenen zijn niet meer zoo vol en het aantal misdaden, zelfmoorden en moorden is kennelijk verminderd. Nu de menschen aan den drank zijn onttrokken, smeken zij dat ook voortaan geen drank meer verkocht zal worden en wij hopen dat na den oorlog de volkshartelijkheid zal blijven. De aard onzer dorpen is geheel veranderd; de boeren waren zoo arm en ellendig door den drank, maar nu zijn ze vele werklieden in staat van hun verdienste over te houden en deze penningen op de spaarbank te brengen. De zedelijke verheffing van het volk heeft een geestelijke ontwakning doen plaats hebben, en de menigten dorsten naar het Woord Gods meer dan te voren».

Er zal op deze voorstelling ook wel wat af te dingen zijn, doch dit neemt niet weg dat het moedige besluit van de Russische regering om af te zien van de groote winsten die het monopolie van het fabriceren en verkoopen van sterken drank den staat bracht, het volk in elk opzicht ten goede is gekomen. Dit is in elk geval een lichtpunt in deze vreeselijke dagen.

Een brief van Von Hindenburg. Von Hindenburg is in den laatste tijd de populairste man in Duitsland. Hij schreef deze dagen een brief, waaruit blijkt dat hij een heel goed mens is. In de *Hannoversche Courier* wordt daarvan een deel afgedrukt, hetwelk luidt: «Het vertrouwen en de welwillendheid, die mij van alle kanten betoond wordt, treft mij meer dan ik kan uitspreken. Ik heb hierop niets anders te antwoorden, dan dat ik slechts doe hetgeen ik aan Koning en Vaderland verplicht ben. Wanneer het mij gegeven werd hierbij iets bijzonners te bereiken, dan dank ik het aan de genadige leiding Gods, aan mijn kerkerliken meester, die mij op mijn post riep, aan mijn getrouwen hulp Ledenroff met zijn medewerkers, en aan de onvergrijpelijkheid volharding en dapperheid mijner troepen. Op zulk een grondslag blijft er voor mij niet veel verdienste over. Mijne gedachten verwijlen dikwijls in Hannover. Het mij verlangen om het eenmaal terug te zien, vermengt zich met weemoed als ik bedenke, dat als ik terugkeer, menigen ontbreken zal, die mij zoo na bestond. Maar getroost voorwaarts! Of dan het goede einde eenige weken of maanden vroeger of later komt, tellen de geweldige worsteling niet mede.

Joelenvervolg in Rusland. In het midden van Mei zijn in Rusland niet minder dan 380,000 Joden uit hunne woonplaatsen verdreven. Volgens de *Jüdische Rundschau* is dit vermoedelijk geschied op aandrigen van het legercommando. Plondring kregen de Joden in de gouvernementen Kowno, Koerland en een deel van Soewal bevel om het land te verlaten. Sommigen kregen daarvoor acht, anderen dertig uur tijd. Alleen uit het gouvernement Kowno moesten 180,000 zielen plotseling verhuizen — grijsaards en kinderen, vrouwen die pas moeder waren geworden of op het punt stonden om te bevallen, zwakke zieken, krankzinnigen, kreupelen, blinden, zelfs Joodsche soldaten die met verlof aldaar waren of in de Lazarettten krank lagen, werden niet uitgezonderd, zelfs niet Joodsche militairen en burgerlijke artsen. Alle Joodsche ziekenhuizen en hospitalen werden door de overheid gesloten.

De uitgezeten Joden kregen bevel om zich naar de oostelijke provincien der kolonie-rayons Czernigow en Paltowa te begeven. Met de onbegrijpelijk technische moeilijkheden aan de zulk een verplaatsing verbonden, werd geen rekening gehouden. Ongeveer 35,000 tot 40,000 werden op 11 en 12 Mei in zoogenaamde «extra-treinen» vervoerd. Elke trein bestond uit 40 tot 70 goederenwagens waarin mannen en vrouwen, gezonden en zieken, vee en meubilair samengeperst werd. De treinen mochten bij geen station stil houden. Een groot deel der uitgezeten Joden in de extratreinen geen plaats vinden. Tienduizenden reden in boerenwagens weg, waarvoor van 50 tot 100 roebels moest betaald worden. Tienduizenden gingen te voet. Toen de evacuering voltrokken was, gingen enkele handels- en industrie-corporaties den minister van financiën telegrafisch met het verzoek bestormen, dat ten minste het eigendom der uitgezeten Joden zou bevestigd worden. Joodsche deputaties begaven zich naar den premier-minister om de catastrofe af te wenden. Ten slotte kregen zij geld, en wel op den 22sten Mei, dat de geleidelijke terugkeer zou ingetrokken worden. De militaire gouverneur van Kowno, Koerland en Suwalki verklaarde echter aan de Joodsche deputatie, dat de Joden alleen dan mochten terugkeren, wanneer uit de rabbijnen en rijke en invloedrijke Joden gijzelaren gesteld werden, die «in geval van het minste verraad van de zijde der Joden zouden opgehangen worden». Deze voorwaarde achtte men in strijd met de eer van het Jodendom, en werd daarom niet aanvaard. De 280,000 Joden konden daarom niet terugkeren.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

DE VREEMDE.

VI.

Wisseling.

Vijf jaren lang leefden Stevens en zijn vrouw tevreden en vergenoegd in het huis aan den Amstelveenschenweg. De haren bezocht zijn kinderen van tijd tot tijd, en was tevreden nu hij zijn eigen koninkrijkje liehben kon. De oude juffrouw Stevens — Mevrouw was toen alleen een titel van dames uit hoogen stand — kwam veel op den Amstelveenschenweg en verheugde zich in het geluk harer kinderen. Wallburg werd geheel beschouwd als een lid der talrijke familie Stevens.

Toch ontbark er iets aan het geluk van het echtpaar. En als iemand gevraagd had wat dat was, kon het antwoord geweest zijn: Het gaat ons als Abraham en Sara, als Isaac en Rebekka en zooveel anderen. We hebben geen kinderen, en dat doet ons somtijds verdriet. Gelukkig dat zij leerden het in des Heeren hand te stellen. Daartoe droeg veel bij, dat de man allengs meer tot de vrees des Heere geneigd werd, en gelijk het Woord zegt, door den stillen wandel van zijn vrouw zonder woord werd gewonnen. Zoo was zijn huwelijk hem tot een tijdelijk als tot een eeuwigen zegen.

In het eind scheen echter ook de hartewensch van het tweetal vervuld te zullen worden. Er werd hun een zoonje geboren. Groote vreugde heerste nu in het gezin en bij de bloedverwanten. De oude heer bracht dadelijk zijn jongen klein zoon een bezoek en een geschenk tevens. Juffrouw Stevens kwam een paar weken bij haar schoondochter doorbrengen. En de blijde vader zag in het kleine kindeke in de wieg reeds zijn toekomstigen opvolger, gelijk hij immers zelf, wel beschouwd, zijn vader was opgevolgd. Maar de moeder zei: «Dat heeft den tijd nog. Ik zal al bij zijn wanneer ik onzen jongen metertijd in den tuin zie spelen met onze buurkindertjes,» waarvan het jongste niet veel ouder was dan hij.

Voorloopig scheen dan ook de jeugdige Stevens, zijn hoofdje niet met zorgen voor de toekomst te kwelen. En ook andere waren hem vooralsnog bespaard, hij was de lust en vreugd zijner ouders, en bracht leven en afwisseling in de anders soms zoo stille woning. Moeder Wallburg zat nu niet meer als soms vroeger overdag als haar man uit was, met haar tijd verlegen. Kortom, de komst van den kleine had een groote verandering gebracht, die allen genoegen deed.

Bijna twee jaar gingen zoo genoeglijk voorbij. De kleine Willem gaf alle hoop tot een flinken jongen te zullen opgroeien. Doch de Bijbel zegt ons en de ervaring bevestigt het, dat onze dagen een handbreed gesteld zijn en het leven een damp is. Voor jongen en ouden gelden de ernstige woorden van Ps. 103 : 8 :

Gelijk het gras is ons kortstondig leven, Gelijk een bloem, die, op het veld verheven, Wel sierlijk pronkt, maar krachteloos is en [teer];

Wanneer de wind zich over 't land laat [hooren], Dan knakt haar steel, haar schoonheid gaat [verloren]; Men kent en vindt haar standplaats zelfs [niet meer].

Het zoonje was gewoon zijn vader elken morgen tot het tuinhuis uitgeleide te doen, en hem daar des avonds weder op te wachten. Doch op een morgen zagen de buren den heer Stevens alleen uit zijn huis komen en zeiden: «'t Is zeker niet in orde met den kleinen jongen dat hij papa alleen laat gaan».

En zoo was het ook. Het kind was in den nacht plotseling ongesteld geworden, en toen des morgens de geneesheer kwam, zag hij de zaak dadelijk ernstig in. Al het mogelijke werd gedaan. De beangstigde ouders lieten zelfs uit Amsterdam een tweeden, beroemden geneesheer komen. Doch het baatte weinig. Het kind werd al erger. Wat de geneesheeren ook deden, weer bleek de waarheid van het spreekwoord: Tegen den dood is geen kruid gewassen. Vijf dagen lag de kleine Willem ziek. Toen stierf het lieve en geliefde kind, nog geen volle twee jaar oud.

De droefheid der ouders is gemakkelijker te begrijpen dan te schetsen. Hun hoop, hun lust was plotseling vergaan; diepe smart en rouw kwam er voor in de plaats. Te vergeefs trachtten de oude lieden hun kinderen te troosten. De slag was zoo groot en zoo onverwacht. Maanden lang duurde het zoo voort. Het huis was stil geworden, alle vreugd er uit geweken. Moeder Wallburg was de eerste die begreep, dat het zoo toch niet ging, toch niet goed kon zijn. Hadden vader en schoonoeder vergeefs getracht haar te troosten, de Heere God deed het nu zelf. En Hij is de beste Trooster. Naar waarheid zegt de Schrift van Hem:

Hij doet smart aan en Hij verbindt; Hij doorwondt en Zijn handen heelen.

Zoals de lezer zich herinneren zal werd het huis aan den Amstelveenschenweg niet door Stevens en de zijnen alleen bewoond. Zij hadden slechts de helft. De andere werd ingenomen door de buren, van welke vroeger is gesproken. Dit kon gemakkelijk wijl het gebouw oorspronkelijk het groote heerenhuis was geweest van een buitenplaats en dus voor een klein gezin uit den burgerstand veel te groot was. Wij zagen reeds dat de medebewoners twee kinderen hadden, waarvan het jongste, een knaapje, weinig tijds vóór den kleinen Willem Stevens was geboren.

De twee gezinnen hadden steeds als goede buren en vriendschappelijk met elkander omgegaan en soms lief en leed samen gedeeld. Nu gebeurde het kort nadat de ramp over het huis van Stevens was gekomen, dat zijn buurman, wiens gezondheid zeer gebeterd was, een uitnodiging kreeg van bloedverwanten in Friesland, om in het schoone jaargetijde eenige weken bij hen door te brengen.

De buurman vertelde dit aan Stevens en raadpleegde hem wat hij doen zou. Den lezer zal dit misschien wel verwonderen, doch toch een reisje naar Friesland geen tocht is naar Nieuw-Zeeland of dergelijke verre strek. Maar in dien tijd was het gansch anders dan thans, nu men uit Amsterdam binnen enkele uren en gemakkelijk reizend in Friesland kan zijn. Vooral wanneer men kleine kinderen bij zich had, kon toen de reis heel wat bezwaren opleveren.

HOOGENBIJK.

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Oldeboorn, H. Hapers, te Nieuw Weerdinge. — Veenwoudsterwal, R. Hattuma, te Hindeloopen. — Oosthem, G. W. van Rennes, te Dussen. — Assen (2e pred. plaats), R. E. van Arkel, te Soest. — Ouderkerk a/d IJssel, J. E. Reijenga, te Sliddeboorn.

AANKOMEN: Epe, P. Jukkeneke, te Kockengen. — Harderwijk, J. W. v. d. Bosch, te Culemborg. — Middelstum, J. F. van Hulstijn, te Terneuzen. — Broek op Langendijk, R. W. de Jong, te Werkendam.

BEDANKT: Drachtster Compagnie, N. D. van Leeuwen, te Murnerwoude. — Wollega, J. W. v. d. Bosch, te Culemborg. — 's Gravenmoer, J. Tonkens, te 's Graveland. — Krommenie, R. Hattuma, te Hindeloopen. — Driesum, F. W. Geerds, te Oldekerk.

Nederlandsch Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Roozendaal, (N.B.) F. J. Los, te Sybekarspel. — Oene (gem. Epe), W. Bleshaan, te Zetten. — Anloo (Dr.), W. A. Noest, te Hoofddorp (Zeeland). — Idseghuizen en Pissam, S. de Vries, cand. te Nierij. — Huissen A. J. Splinter, te de Krim. — Rouveen, H. A. Heijer, te Renkum. — BEDANKT: Aalst, D. Th. Keek, te Bergambacht. — Rouveen, P. Kruij, te Goudelak. — Hellum, J. G. Steenbeek, te Lutjegast. — St. Kruis, Dr. J. van Beek, te Waterlandkerkje. — Nijkerk o/d Veluwe, (vac. wijlen J. W. Beereckamp), F. Kijtenbelt, te Leerdam.

Advertentien.

De Raad der Gereformeerde Kerk van Barendrecht geeft bij dezen kennis van het overlijden van den Heer

WILLEM VISSER Pz., in den ouderdom van 70 jaar. Jaren lang diende de overledene de gemeente in het ambt, eerst als Diaken, later als Ouderling. Lichaamszwakte noopte hem verleden jaar ontheffing uit het ambt te vragen. Op den Rustdag van 29 Aug. j.l. ging hij de eeuwige ruste in. Zijn beengaan was vrede.

Namens den Raad der Geref. Kerk van Barendrecht, J. G. KUNST, Preses. J. NIEMANTSVERDIET, Scriba.

SPERO's Ijvige brochure „De Sjóoel en de nederdaling ter helle" ligt in den boekhandel voor U gereed.

L. G. WEISZ & Co., Commissionairs in Effecten, Westermarkt No. 21 AMSTERDAM.

ALLE BLADEN

roemen in hun recensies als een zeer bijzondere en belangrijke uitgave:

PALESTINA EN DE BIJBEL

toelichting van zeden, gewoonten en beelddraak in de Heilige Schrift.

Naar het Engelsch van

Dr. JAMES NEIL

Met talrijke Pentteekeningen van C. KOPPENOL.

Compleet in 10 afl. à 25 cent.

In stempelband f 2.90.

Vele bladen noemden dit boek voor elken ernstigen Bijbellezers onmisbaar. Over honderden teksten werpt het een verrassend licht.

Op aanvraag wordt het prospectus gratis toegezonden.

KAMPEN - J. H. KOK

KONINKLIJKE HOLLANDSCHE LLOYD.

Eerstvolgende Afvaarten naar:

PERNAMBUCO, BAHIA, RIO DE JANEIRO, SANTOS, MONTEVIDEO en BUENOS-AYRES.

STOOMSCHIP.	Vertrek van				
	Amsterdam.	La Coruna.	Vigo.	Leixoes.	Lissabon.
1) GELRIA	15 Sept.	18 Sept.	19 Sept.	—	20 Sept.
2) en 3) MAASLAND	18 „	—	—	24 Sept.	25 „
1) HOLLANDIA	29 „	2 Oct.	3 Oct.	—	4 Oct.
2) en 3) Vrachtschips	6 Oct.	—	—	12 Oct.	13 „
1) FRISIA	13 „	16 Oct.	17 Oct.	—	18 „

1) Sneldienst voor Passagiers en IJlgoederen naar Rio de Janeiro, Santos, Montevideo en Buenos-Ayres. Naar Pernambuco en Bahia alleen voor Passagiers.
2) Vrachtdienst naar Montevideo en Buenos-Ayres (Rosario).
3) Vrachtdienst naar Pernambuco, Bahia, Rio de Janeiro en Santos (eventueel ook naar Natal, Cabedello, Macao en Victoria).

Voor verdere inlichtingen wende men zich tot den KONINKL. HOLLANDSCHEN LLOYD, Prins Hendrikkade 131 te Amsterdam, Telegram-adres: REALLOYD, of tot de Agenten te Rotterdam: D. BURGER & ZOON; te 's-Gravenhage: CRANS & Co.

Een nieuw werk van een begaafd auteur.

Volgende week verschijnt bij W. KIRCHNER:

ZUSTERLIEFDE door N. HAS

f 1.90, in prachth. f 2.40

De novellen van N. HAS in „De Spiegel" trokken allerwegen de aandacht om haar treffenden inhoud, goeden stijl en uitnemende strekking. Dat een groot werk van dezelfde hand met gaarne zal ontvangen worden, lijdt geen twijfel.

Zusterliefde handelt over het conflict tussochen de liefde van twee zusters, eenzijdigs voor elkander en anderzijds voor denzelfden jongeman; de zielestrijd die hiervan het gevolg is en de geestelijke overwinning die wordt behaald. — Het wordt een royaal uitgevoerd boek van meer dan 300 bladzijden; de fraale band maakt het uiterst geschikt voor cadeau.

De Uitgever W. KIRCHNER, Bloemgr. 133, AMSTERDAM.

GOLDSCHMEDING PIANO's - ORGELS. KALVERSTRAAT 58 - WARMOESSTRAAT 141. UTRECHTSCHESTR. 119 - KEIZERSGR. 209-303 AMSTERDAM.

V. C. L.

Wie thans lid wordt van de „Vereniging ter bevordering van Christelijke Lectuur", ontvangt dit jaar vijf boeken, een waarde vertegenwoordigende van ongeveer 200 gulden, terwijl bovendien nog uit den Catalogus der Vereniging voor f 5.— gratis aan boeken mag uitgezocht worden. Men ontvangt alzoo voor een waarde van plm. f 11.—, waarvoor men, door lid te worden, slechts f 5.— behoeft te betalen.

De prijs van het lidmaatschap is per jaar

5 gulden

Op aanvraag wordt het prospectus gratis toegezonden.

KAMPEN - J. H. KOK

Drukkerij De Standaard Amsterdam

Warmoesstraat 96 - Int. Tel. Noord 2315

Circulaires :- Programma's

Convocatiën :- Beestekken

Aandelen :- Prospecti

Dissertatiën

an alle andere Drukwerken

Uitvoering vlug en net

Prijsoverrekening bilijk

Spaarbank

VOOR DE Stad AMSTERDAM. (Opgericht in 1848).

Hoofdbureau, Singel 544-546.

Geopend:

ELKEN WERKDAG van des morgens half 10 tot des avonds half 9 uur.

Bijbureaux:

Bloemgracht 33
Haarlemmerplein 4
Bilderdijkstraat 194
Ceintuurbaan 131
„Zeevaarshuis", Kadijksplein 8
1ste Van Swindenstraat 19.
Hederodestraat 103.

Geopend:

ELKEN WERKDAG des morgens van half 10 tot half 1 en des avonds van half 7 tot half 9 uur.

Mr. H. J. J. POST,

Directeur.

Heden verscheen bij J. H. KOK te Kampen

LEESBOEK OVER DE GESCHIEDENIS DER KERK

DOOR

J. H. LANDWEHR

310 pag. - Klein kwarto formaat op kunstdruk papier gedrukt, met vele portretten en platen.

Prijs f 1.50. In Stempelband f 1.90

Bij elken Boekhandel voorhanden en ter insage te bekomen.

Dit blad wordt Bijdragen van van dit blad Advertentien en Insendingen, vangen, kunnen

„En Jezus

Bij ernstig zich ons men in een van d of machinaal onder worden, gevoel er in n Het machin den arts, die bij den krank biedt. Het se bij de weelchav lijdten meeleve moet vrucht zij Christelijk gele Wie het er na te volgen, Bij Jezus stu maar ook zie sentimenteële hij, zelf aan h kruiseling, zijn discipel, toespre tegen altoos bij innerlijk aange oogen van 't l 't Sterkst ku graf. Jezus zag h haar lieven bre kreeg, en dit v derwijs aan, d bewogen werd ontoerde'. Je trilling van sm heel zijn eigen dit te keeren, ontoerde zich En die inn gemoedsleven lijke ellende, d van Jezus, teek aan. Zoo ook op den weg v oogarts zal n hebben, zonder leefde. Maar Jezus, zoo sta met barmhartig aan, en hun o

En zoo nu bericht. De ge in zijn bange k weet dit, voel, en spreekt hem giffenis van zijn de arme man toeging bij de Nain, en in de ken van Jaius onphieu, hoe hem uitging, to hem aanraakte, en roept haa dochter, uw gel de schare van is in de woestij er is geen broo er: «En Jezus innerlijk met e zij vernoeid en in Jezus' gelijke het beeld van Jezus gegrepen gezien, en als Bij de won nood en lijdten enkele uitstrali maar altoos te ongelukkige uit met zijn mensc daald. Als hij n zijn Kruis torat gevoel om in b van Jeruzalem den over Jezus toekomst in. e went over u zel spreekt Jezus t het meeleven ernstigen zin v tweege brengt. En zoo als d omwandelde, z vaart. Zie 't maai zijn sterven vo telgardsdood ke